

PRZEDMIOTY DO WYBORU NA KIERUNKU TWÓRCZE PISANIE I MARKETING WYDAWNICZY

Prezentujemy opisy przedmiotów do wyboru na kierunku twórcze pisanie i marketing wydawniczy w semestrze zimowym roku akademickiego 2024/2025L dla I i II MU

Moduł humanistyczno-społeczny

dr hab. M. Ładoń, prof. UŚ

Maniografie. Doświadczenia kryzysów psychicznych w polu współczesnej humanistyki

Michel Foucault napisał kiedyś, że szaleństwo w stanie naturalnym nie istnieje, konieczne są strategie, które je ustanowią, nadadzą mu przestrzeń i wyraz. Proponowane zajęcia mają na celu przyjrzenie się współczesnym ramom szaleństwa z ich wewnętrznym uwikłaniem w różnorodne języki opisu: od biologii i medycyny przez filozofię, religię, politykę po kulturę i literaturę. Nietrudno zauważyć, że doświadczenia chorującej/pozostającej w stanie kryzysu psychiki są tematem stale powracającym i permanentnie nieprzepracowanym, a w ostatnich dziesięcioleciach podlegającym stopniowemu odtabuizowaniu. Punktem wyjścia będą narracje o kryzysach psychicznych, swoiste maniografie – jak nazwała je Joanna Szewczyk (gr. *mania* – szaleństwo, obłąd, *graphein* – pisać), które nie tylko tematyzują szaleństwo, ale próbują oddać je na poziomie narracji, kompozycji, leksyki i sensu. Spróbujemy odpowiedzieć na pytanie, o czym świadczy (nad)produkcja narracji kryzysowych. Czy wraz z nimi zmienia się samo pojęcie zaburzenia psychicznego? Czy podlega estetyzacji? Czy literatura ustanawia nowoczesne języki transgresji? W obszarze zainteresowań znajdą się historyczne i współczesne kategorie wyznaczające swoiste punkty zapalne maniografii, np. obłąd, histeria, melancholia/depresja, zaburzenia lękowe, zespół stresu pourazowego, schizofrenia. Równie ważnym aspektem zajęć będzie wskazanie języków badawczych wykorzystywanych do opisu literatury maniograficznej i wyznaczenie różnorodnych odniesień w polu współczesnej humanistyki.

Wybrana literatura: S. Sontag, *Choroba jako metafora*; M. Foucault, *Powiedziane, napisane. Szaleństwo i literatura*; L. Appignanesi, *Szalone, złe i smutne. Kobiety i psychiatrzy*; I. Boruszkowska, *Sygnatury choroby. Literatura defektu w ukraińskim modernizmie*; E. Sonnenberg, *Schizofrenia & Company*; A. Zielińska, *Bura i szal*; N. Fiedorczuk, *Jak pokochać centra handlowe*; O. Hund, *Psy ras drobnych*; Ch. Lavant, *Zapiski z domu wariatów*; E. Kuryluk, *Frascati; Feluni*; T. Jastrun, *Osobisty przewodnik po depresji*; M. Tabaczyński, *Pokolenie wyżu depresyjnego*; A. Jelonek, *Koniec świata, umyj okna*; A. Kotański, *Wiersze o moim psychiatrze*; Ł. Najder, *Mysz*; J. Bargielska, *Na karuzeli*; I. Morska, *Znikanie*; E. Dłużewska, *Jak płakać w miejscach publicznych*; A. Młynarczyk-Gemza, *Zapiski wariatki*.

mgr K. Węgrzyn

Świat się kończy a my z nim:

katastrofa i antropocenowe wymieranie w tekstach kultury

"Koniec świata" przestaje być jedynie powiedzeniem starszych osób w obliczu trudnych sytuacji – z zaklęcia staje się drogowskazem i wyznacznikiem: końce świata już się dzieją i to na wielu płaszczyznach. Ruiny cywilizacji wydają się retroaktywnie powracać w nowopowstających filmach i serialach, znalazły też swoje miejsce w literaturze młodszych pokoleń. Celem zajęć będzie przyjrzenie się tekstom kultury i mediom (od prozy i poezji, przez sztuki wizualne, po memy) i prześledzenie mechanizmów narracyjnych, które wpisane są w późnokapitalistyczną rzeczywistość.

Punktem wyjścia będą: koniec elitarności/klasowości (zwrot chłopski/wiejski), koniec miasta/urbanizmu (ekokrytyka, literaturoznawstwo architektoniczne), koniec normy (queer i neuroróżnorodność), koniec żałoby (jednostkowe i personalne podejścia do straty i katastrofy). Kulminacją natomiast będzie koniec antropocenu – posthumanistyczne wizje przyszłości na przykładzie kapitałocenu czy Chthulucenu.

Zajęcia nie wymagają znajomości wspomnianych nurtów i teorii: do analizowanych wspólnie tekstów kultury dopowiedziane zostaną kontekstowo metodologie. Zwieńczeniem zajęć będzie wspólne wyjście do muzeum lub na wystawę.

dr hab. G. Olszański, prof. UŚ

Poetyki sytuacji granicznych

Autorem koncepcji sytuacji granicznych był klasyk filozofii egzystencjalnej – Karl Jaspers. Jak pisał w jednym ze swoich dzieł: „Istniejemy zawsze w sytuacjach. Sytuacje się zmieniają, pojawiają się różne okazje. (...) Ale są sytuacje nie zmieniające swej istoty, nawet gdy ich przemożną siłą spowijają różne zasłony: muszę umrzeć, muszę cierpieć, muszę walczyć, podlegam władzy przypadku (...). Te podstawowe sytuacje naszego istnienia nazywam sytuacjami granicznymi”. W ramach swoich zajęć chciałbym się przyjrzeć jak pisarze, ale też reprezentanci innych mediów (kina, teatru, fotografii, gier) wykorzystują sztuką jako medium pozwalające zmierzyć się z tym, co zazwyczaj wypieramy, ignorujemy, negujemy. Interesować nas będą zatem takie problemy jak śmierć, choroba, trauma, samobójstwo, depresja. Jednocześnie – w końcu moduł adresowany jest to osób studiujących twórcze pisanie – interesować nas będą możliwości wyrażania tych stanów, języki, których używa się do ich opisu we współczesnej literaturze i sztuce.

Uwaga: zważywszy na zakres tematyczny zajęć oraz towarzyszące im lektury, niekoniecznie są one wskazane dla osób zmagających się ze stanami depresyjnymi albo obniżonym nastrojem.

Moduł artystyczno-wydawniczy

dr K. Starnawska

Wydawnictwa dziecięce i młodzieżowe w Polsce

Propozycję kieruję do studentek, studentów i osób studenckich z II roku twórczego pisania. W 2022 roku tygodnik „Wprost” opublikował listę 10 najlepiej zarabiających polskich pisarzy. Wśród nich znalazły się cztery pisarki tworzące książki dla najmłodszych odbiorców: Marta Galewska-Kustra (seria *Pucio*), Anita Głowińska (seria *Kicia Kocia*), Justyna Bednarek (seria książek o skarpetkach) i Barbara Supeł (seria o Jadzi Pętelce). Warto przyjrzeć się temu, jakie wydawnictwa specjalizują się w literaturze dziecięcej i młodzieżowej, jakich mają autorów, ile i jakich tytułów wydają, w czym się specjalizują i jakie mają bestsellery, a jakie książki, które zdobyły prestiżowe w środowisku nagrody. Wśród studentów twórczego pisania i marketingu wydawniczego jest grupa szczególnie zainteresowana tworzeniem literatury dla młodych odbiorców. Przedmiot może pomóc im rozeznaczyć się w ofercie wydawnictw, do których mogliby skierować swoje propozycje.

dr hab. T. Kaliściak, prof. UŚ

zajęcia współprowadzone z Anouk Herman

Literatura poszukująca

Permanentnym i nieustającym zadaniem literatury jest poszukiwanie: prawdy o świecie i człowieku, sensu istnienia, tożsamości, przyjemności i wielu innych. Poszukiwanie jest być może czynnością, której człowiek w ciągu swojego życia poświęca najwięcej czasu i choć nie zawsze znajduje on to, czego szukał, to jednak doświadczenia i przeżycia zdobyte w tym czasie okazują się największym i najcenniejszym odkryciem. Być może nawet poszukiwanie jest jedynym zadaniem i celem życia człowieka na ziemi. Ta poszukująca odyseja zwana życiem inspirowała pisarzy od zarania dziejów, od Homera (Odyseja) po Prousta (W poszukiwaniu straconego czasu), by wspomnieć o literaturze pięknej. Wytworzyła nawet swoiste formy i gatunki wypowiedzi literackiej: powieść drogi, powieść detektywistyczna, przygodowa itp. Jest także podstawą udanego reportażu i każdej pracy naukowej.

Osoby uczęszczające na zajęcia zapoznają się nie tylko z różnymi teoriami i praktykami literackich poszukiwań, ale same przemieniają się w prawdziwych „poszukiwaczy skarbów” (płci dowolnej), których zadaniem będzie odnalezienie przysłowiowego „kwiatu paproci”, lokalnej osobliwości, jeszcze nieodkrytej lub nie dość znanej szerokiej publiczności, która zasługuje na odkrycie i utrwalenie. Celem indywidualnych projektów przy udziale osób współprowadzących zajęcia będzie uchwycenie i wydobywanie na światło dzienne zjawisk efemerycznych, ulotnych, lokalnych (miejskich, wiejskich/ludowych i dzielnicowych), nieznanych lub zapomnianych, objawiających ducha danego miejsca, osoby, dzieła, przedmiotu, obiektu, tradycji, historii mówionej, opowieści, podania, legendy, zdarzenia - w dowolnej formie pisarskiej (utwór literacki, reportaż, esej, wywiad/rozmowa) i/lub artystycznej (praca graficzna, fotografia). Efektem indywidualnych projektów, swoistych ekspedycji poszukiwawczych, będzie elektroniczna edycja wspólnego zinu, antologii lub innej otwartej formy (do przedyskutowania i ustalenia w zespole), która będzie łączyć różne formy pisarskiej i artystycznej aktywności każdej z osób uczestniczących w „wyprawie” w nieznaną zakątki naszych lokalności.

prof. A. Nawarecki

Minimalizm - literatura, estetyka i świat książki

Czy na pewno MAŁE JEST PIĘKNE?

Czy prawdziwa jest zasada IM MNIEJ TYM LEPIEJ?

Czy przyszłość świata zależy od postępu mikronauk i nanotechnologii?

Nasze dociekania obracać będą się w kręgu podobnych dylematów, ale zaczniemy od aktualnej dziś propozycji zmiany stylu życia wedle zasady – mniej kupować, mniej zużywać, mniej wyrzucać... A także od osobistego pytania - czy podoba nam się minimalistyczny sposób urządzania mieszkań, wzornictwo, moda, kuchnia?

Słuchać będziemy muzyki mikrotonowej i *minimal music*, oglądać minimalistyczne dzieła sztuki i architektury, czarno-białe filmy. Rozważymy estetyczny aspekt ciszy, milczenia, bieli, przezroczystości, czystości, ujmowania, ascezy. Przypomnimy klasycystyczny ideał prostoty i historię stylu attyckiego. Spróbujemy wyjaśnić tak intrygujące pojęcia jak miniatura, obrazoburstwo, hezychazm.

I wreszcie literatura i jej mikrologiczne kategorie: litota, zdrobnienie, fragment, ułamek, mała forma literacka, nowela, fraszka, sentencja, haiku, puenta, poetyka codzienności, itp. Inspiracji szukać będziemy w *Podróżach Guliwera*, w *Miniaturze* Bachelarda, w tomie Przybosa *Najmniej*

słów, mikrogramach Roberta Walsera, *Białych kwiatach* Norwida, *Mikrotykach* Sołtysa, aforyzmach Leca itp.

dr hab. A. Bielska-Brodziak, prof. UŚ

Pisanie jako autoterapia

Kim jestem i jak jestem jako twórczyni, twórca? Jaka jest moja relacja z własną twórczością? Jakich strategii obronnych używam? Czy i jakimi sposobami radzę sobie w utknięciach, a jakimi w ruchu? Gdzie są moje granice i czy je mam? Czy posiadam narzędzia radzenia sobie ze stratami, niepowodzeniami i sukcesami? Z lękiem, smutkiem, złością, wstydem, oporem, utratą nadziei?

Spotkamy się 8 razy, a spotkania będą trwać po 3 godziny zegarowe. Zajęcia mają formułę warsztatu, siedzimy na materacach, pracujemy w kręgu. Zawiążemy grupę, która bazując na procesie grupowym poprowadzi osoby uczestniczące w warsztacie do pracy indywidualnej, osobistej, pracy w parach i małych grupach. Będziemy korzystać z narzędzi nurtu Gestalt, zakładającego, że aby uświadamiać sobie siebie w pełni, potrzebujemy - poza aspektami rozumu - mieć także kontakt w ciałem i emocjami. Poznamy bazowe Gestaltowe narzędzia wspierania siebie w samotnej, twórczej podróży. Będziemy także sięgać do narzędzi Mindfulness i technik wyobrażeniowych. Będziemy szukać twórczego światła, radości, wygody i przyjemności, nie wypierając jednakże doświadczania cienia, smutku, niewygody i trudu.

Zapraszam na zajęcia osoby, które potrzebują pomyśleć o swojej twórczości w kontekście rozwojowym, jednakowo zaciekawione rozwojem siebie jako człowieka i jako twórcy. Aby zadbać o stałość grupy, która spełnia ważną funkcję w konwencji warsztatu, zapraszam osoby gotowe wziąć udział w każdym z 8 spotkań.